
СЛОВНИЧОК ІДЕОГРАФІЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАЗВ СУБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (КОГНІТОСФЕРА ЗАКОНОДАВСТВА)

© Наталія Сушко, 2010

Інститут української мови НАН України (Київ)

УДК 811.161.2'373.374.

У матеріалах до словника розглянуто тематичну організацію назв суб'єктів культурної діяльності в когнітосфері законодавства та здійснено спробу ідеографізувати їх за п'ятьма рівнями концептуалізації на основі дванадцяти ключових понять: “громадське об'єднання”, “культурна організація”, “організація (заклад, установа, підприємство) культури”, “працівник культури”, “суб'єкт авторського права”, “суб'єкт архітектурної діяльності”, “суб'єкт видавничої справи”, “суб'єкт діяльності друкованих засобів масової інформації”, “суб'єкт інформаційної діяльності”, “суб'єкт кінематографії”, “суб'єкт професійної творчої діяльності”, “суб'єкт театральної діяльності”.

Ключові слова: тематична організація, суб'єкт культурної діяльності, рівень концептуалізації

Ideographical arrangement of the names of subjects of cultural activity according to five conceptualization level on basis of twelve key notions in modern Ukrainian legislation especially in laws which regulate cognitospheres of cultural life and life of art are examined in the dictionary materials.

Keywords: ideographical arrangement, subjects of cultural activity, conceptualization level

У сучасному мовознавстві спостерігаємо виразну тенденцію до вивчення лексики як цілісної системи. Проте інтегральним для зображення системності в лексиці, на думку А. Середницької, може стати ідеографічний словник як лексикографічне втілення ідеографічної класифікації слів. За словами дослідниці, ідеографічна класифікація – це поділ слів на групи за поняттями, які вони виражають. Застосування ідеографічної класифікації дає змогу зібрати у словниковій статті семантично споріднені слова, адже всі слова, що називають одне поняття, близькі за значенням. Таким чином, на відміну від найпоширеніших алфавітних словників, у яких

близькі за значенням слова опиняються в різних місцях, ідеографічний словник групує споріднені слова [2: 156–159]. Особливістю ідеографічного словника є те, що його реєстровими одиницями є ключові системотворчі поняття (концепти) як константи мовної свідомості, що в мові передаються відповідними словами, структуруючись за кількома рівнями організації (концептуалізації).

В. Л. Іващенко виділяє п'ять основних рівнів концептуалізації: 1) суперординаційний; 2) пресуперординаційний; 3) базовий; 4) пресубординаційний / спеціалізований; 5) субординаційний / вузькоспеціалізований. Перераховані рівні, як зазначає дослідниця, не є закритими й зміна когнітивної відстані спричиняє перехід з одного рівня концептуалізації на інший [1: 242–245].

Метою укладання Словничка ідеографічної організації назв суб'єктів культурної діяльності є інвентаризація та систематизація зазначених назв за нормативно-правовими актами та “Класифікатором професій”, віднаходження ключових понять, що організовують когнітопростір українського законодавства, як констант, мовно-мисленнєвої матриці нормативно-правової свідомості юристів-законодавців. Аналіз законодавчих текстів, представлених конкретними сферами культурного й мистецького життя (художня література, кінематографія, сценічне, пластичне, музичне мистецтво, архітектура, дизайн, прикладне та декоративно-ужиткове мистецтво, фольклор, народні ремесла та промисли, музейна, архівна, бібліотечна справа, колекціонування, книговидавництво, телебачення, радіо, естетичне виховання, фахова культурно-мистецька освіта, наукова та педагогічна діяльність), а також систематизація засвідчених у них назв суб'єктів культурної діяльності в ідеографічний спосіб їх подання показали, що семантично споріднені слова у когнітопросторі законодавства класифікуються за п'ятьма рівнями концептуалізації, організовуючись навколо дванадцяти ключових понять: “громадське об'єднання”, “культурна організація”, “організація (заклад, установа, підприємство) культури”, “працівник культури”, “суб'єкт авторського права”, “суб'єкт архітектурної діяльності”, “суб'єкт видавничої справи”, “суб'єкт діяльності друкованих засобів масової інформації”, “суб'єкт інформаційної діяльності”, “суб'єкт

кінематографії”, “суб’єкт професійної творчої діяльності”, “суб’єкт театральної діяльності”. Аналіз лексичного матеріалу в законодавчих актах та “Класифікаторі професій” показав також, що можна виділити дві класифікаційні мегагрупи назв суб’єктів культурної діяльності: “особа” (власне агентивні назви) та “об’єднання осіб”.

За нашими спостереженнями, в когнітопросторі законодавства було зафіксовано випадки відсутності гіпонімів до певних гіперонімів (напр.: *артист ансамблю, артист оркестру, артист-вокаліст, артист-соліст, асистент художника, головний архітектор, виробник виробів, керівник ансамблю, реставратор інструментів* тощо – 36 одиниць, 6,9%); і навпаки – відсутності деяких термінів-гіперонімів до чималої кількості термінів-гіпонімів (напр.: *заповідна територія, засіб масової інформації, майстерня, центр, аналітик, викладач, декоратор, завідувач, колекціонер, модельник, модистка, огранувальник* тощо – 40 випадків, 7,8%), які в Словничку ми маркуємо знаком*.

Зафіксовано також 35 синонімічних пар із позначкою *син.* (напр.: *культурна організація; син. організація (заклад, установа, підприємство) культури; архів; син. архівна установа; клуб; син. клубний заклад; артист хору; син. артист хорового колективу; журналіст; син. репортер; син. кореспондент; інспектор манежу; син. інспектор, що веде виставу; керівник оркестру духових інструментів; син. керівник ансамблю духових інструментів; керівник оркестру народних інструментів; син. керівник ансамблю народних інструментів* тощо) та 38 одиниць із уточненням (*у галузі культури*), оскільки такі професії та організації можуть існувати й поза культурною сферою (напр.: *навчальний заклад (у галузі культури), асистент (у галузі культури), заготівник (у галузі культури), інженер (у галузі культури)* тощо).

Загальна кількість лексем, що увійшли до словника-мінімуму становить 678 одиниць, з яких на суперординаційному рівні (12 одиниць, 1,7%), на пресуперординаційному рівні (190 одиниць, 28%), на базовому рівні (345 одиниць, 51%), на пресубординаційному рівні (118 одиниць, 17,4%), на субординаційному рівні (13 одиниць, 1,9%).

Словничок-мінімум назв суб’єктів культурної діяльності є своєрідною мінімоделлю когнітопростору законодавства, який у системний спосіб подання лексичного матеріалу розкриває

термінологічно-агентивну щільність законодавчих текстів, а також реальну сітку системної організації досліджуваного лексико-семантичного матеріалу, що дає підстави констатувати факт наявності в когнітопросторі законодавства місць концептуального розриву там, де відсутні гіпоніми до певних гіперонімів і відповідно чітка логіко-поняттєва організація назв суб'єктів культурної діяльності.

Спеціальні позначки:

- 1-й рівень ідеографічної організації (суперординаційний)
- 2-й рівень ідеографічної організації (пресуперординаційний)
 - 3-й рівень ідеографічної організації (базовий)
 - 4-й рівень ідеографічної організації (пресубординаційний / спеціалізований)
 - ✓ 5-й рівень ідеографічної організації (субординаційний / вузькоспеціалізований)
- * гіпероніми, не представлені в текстах законів

Громадське об'єднання

- аматорське об'єднання
- професійне об'єднання
 - національно-культурна асоціація
 - національно-культурне товариство
 - національно-культурний фонд

Культурна організація; *син.* організація (заклад, установа, підприємство) культури

- архів; *син.* архівна установа
- архівний відділ
- архівний підрозділ
- бібліотека
- гурток за інтересами; *син.* студія за інтересами
- видавнича організація; *син.* видавництво; *син.* виготовлювач видавничої продукції (*див.* суб'єкт видавничої діяльності)
- *заповідна територія
 - архітектурний заповідник
 - історико-культурний заповідник

-
- *засіб масової інформації
 - аудіовізуальний засіб масової інформації; *син.* електронний засіб масової інформації
 - кіностудія
 - кінотеатр
 - клуб; *син.* клубний заклад
 - культурна організація загальнодержавного значення
 - культурна організація місцевого значення
 - культурна організація регіонального значення
 - культурний центр
 - *майстерня
 - дизайнерська майстерня
 - реставраційна майстерня
 - музей
 - навчальний заклад (у галузі культури)
 - державний навчальний заклад
 - кооперативний навчальний заклад
 - позашкільний заклад естетичного виховання і дозвілля дітей та юнацтва
 - приватний навчальний заклад
 - науковий заклад (у галузі культури)
 - організація кіновідеопрокату
 - *організація мовлення
 - організація радіомовлення
 - організація ефірного мовлення
 - організація кабельного мовлення
 - організація телебачення
 - парк культури та відпочинку
 - підприємство народних художніх промислів
 - редакція
 - театр
 - телерадіоорганізація
 - громадська телерадіоорганізація
 - державна телерадіоорганізація
 - комунальна телерадіоорганізація
 - філармонія
 - художня галерея; *син.* художня виставка

- *центр
 - дизайнерський центр
 - реставраційний центр

- цирк

**Організація (заклад, установа, підприємство) культури *див.*
культурна організація**

Працівник культури

- *аналітик
 - аналітик з модельної діяльності
- артист
 - *артист ансамблю
 - артист ансамблю пісні й танцю
 - артист вокально-інструментального ансамблю
 - артист вокального ансамблю
 - артист естрадно-інструментального ансамблю
 - артист хорового ансамблю
 - артист ансамблю народних інструментів
 - артист танцювального ансамблю
 - артист мімічного ансамблю
 - артист балету
 - артист-соліст балету
 - артист балету на льоду
 - *артист-вокаліст
 - оперний артист-вокаліст
 - камерний артист-вокаліст
 - артист-вокаліст музичної комедії
 - артист-вокаліст естради
 - артист допоміжного складу
 - артист драми
 - артист естрадно-спортивного жанру
 - артист ілюзійного жанру
 - артист кіно
 - артист-конферансьє
 - артист-ляльковод
 - артист оркестрової групи
 - *артист оркестру

-
- артист духового оркестру
 - артист естрадного оркестру
 - артист оркестру народних інструментів
 - артист симфонічного оркестру
 - артист розмовного жанру
 - *артист-соліст; *син.* соліст
 - артист-соліст балету (*див.* артист балету)
 - артист-соліст хору (*див.* артист хору)
 - артист-соліст-інструменталіст
 - артист танцювального та хорового колективу
 - артист театру міміки та жесту
 - артист театру юного глядача
 - артист травесті
 - артист хору; *син.* артист хорового колективу
 - артист-соліст хору (*див.* артист-соліст)
 - артист цирку
 - артист на трапеції
 - артист-канатоходець
 - жонглер
 - ілюзіоніст
 - імітатор
 - клоун
 - комік цирковий
 - повітряний гімнаст
 - артист-дресирувальник
 - ✓ артист-дресирувальник тварин
 - ✓ артист-дресирувальник хижих звірів
 - ✓ дресирувальник диких тварин
 - артист, що веде концерт
 - соліст
 - соліст-бандурист
- архіваріус
- архівіст
- архітектор
- *головний архітектор

- головний архітектор (архітектура та будівництво)
- головний архітектор (органи державної влади)
- головний архітектор проекту
- головний фахівець-архітектор
- асистент (у галузі культури)
 - асистент балетмейстера
 - асистент диригента
 - асистент звукооператора
 - асистент звукоформлювача
 - асистент кінооператора
 - асистент колективу
 - асистент режисера
 - асистент звукорежисера
 - асистент кінорежисера
 - ✓ асистент кінорежисера анімаційних фільмів; *син.* асистент кінорежисера мультиплікаційних фільмів
 - асистент режисера телебачення
 - асистент телеоператора
 - асистент хормейстера
 - *асистент художника
 - асистент художника з комбінованих зйомок
 - асистент художника-мультиплікатора
 - асистент художника-постановника
 - асистент циркового номера
- балетмейстер
 - балетмейстер-постановник
 - головний балетмейстер
- бандурист
 - бандурист-співак
 - соліст-бандурист (*див.* артист-соліст)
- бібліограф
 - головний бібліограф
- бібліотекар
 - головний бібліотекар
- бронзувальник

- бронзувальник рам клавішних інструментів
- ведучий
 - ведучий дискотеки
 - ведучий програми
- *викладач (у галузі культури)
 - викладач-інструменталіст
 - викладач-інструменталіст духових інструментів
 - викладач-інструменталіст народних інструментів
 - викладач-інструменталіст спеціальних інструментів
 - викладач театральних дисциплін
 - викладач хореографічних дисциплін
 - викладач хорових дисциплін
- виконавець робіт (у галузі культури)
 - виконавець художньо-оформлювальних робіт
- виробник
 - *виробник виробів
 - виробник виробів з тканини з художнім розмалюванням
 - виробник художніх виробів
 - ✓ виробник художніх виробів з бересту
 - ✓ виробник художніх виробів з бурштину
 - ✓ виробник художніх виробів з дерева
 - ✓ виробник художніх виробів з кераміки
 - ✓ виробник художніх виробів з лози
 - ✓ виробник художніх виробів з металу
 - ✓ виробник художніх виробів із шкіри
 - виробник деталей для духових інструментів
- візажист
 - візажист-стиліст
- в'язальник
 - в'язальник трикотажних виробів та полотна
- гід
- *декоратор
 - декоратор вітрин
- демонстратор

- демонстратор зачісок
- демонстратор одягу
- *дизайнер
 - дизайнер візажу
 - дизайнер зачісок
- диктор
- *директор (у галузі культури)
 - *директор програм
 - директор радіотелевізійних програм
 - директор творчого об'єднання
 - директор творчо-виробничого об'єднання
 - директор радіотелевізійного об'єднання
 - директор установи (підприємства, організації)
- культури
 - директор видавництва
 - директор державного архіву
 - директор кіновідеопрокату
 - директор кіностудії
 - директор кінотеатру
 - директор театру
- диригент
 - головний диригент
- диск-жокей
- екскурсовод
- екскурсознавець
- журналіст; *син.* репортер; *син.* кореспондент
- *завідувач (у галузі культури)
 - завідувач архівосховища
 - завідувач архіву
 - завідувач ательє
 - завідувач бібліотеки
 - завідувач будинку моди
 - завідувач будинку побуту
 - завідувач бюро екскурсій
 - завідувач бюро кінопересувок
 - завідувач бюро подорожей
 - завідувач виставки

-
- завідувач відділення бібліотеки
 - завідувач відділу реставрації
 - завідувач закладу клубного типу
 - завідувач клубу
 - завідувач коректорської
 - завідувач костюмерної
 - завідувач лабораторії
 - завідувач майстерні реставраційної
 - завідувач музею
 - завідувач науково-технічної бібліотеки
 - завідувач парку культури та відпочинку
 - завідувач пересувної виставки
 - завідувач перукарні
 - завідувач радіовузла
 - завідувач редакції
 - завідувач сектору
 - завідувач театру (літнього)
 - завідувач технічного архіву
 - завідувач трупи
 - завідувач філіалу бібліотеки
 - завідувач філіалу музею
 - завідувач фільмобаз; *син.* завідувач фільмосховища
 - завідувач фільмотеки
 - завідувач фотоательє
 - завідувач фотографії
 - завідувач фотолабораторії
 - завідувач фотостудії
 - заготівник (у галузі культури)
 - заготівник деталей та матеріалів до ювелірних та художніх виробів
 - заготівник матеріалів для художніх виробів з дерева / бересту / капо-кореня
 - заготівник плівки
 - заготівник радіотакелажу та електрорадіоелементів
 - закрійник
 - закрійник-різальник
 - імпресаріо

-
- інженер (у галузі культури)
 - інженер засобів радіо та телебачення
 - інженер із звукозапису
 - інкрустатор
 - інспектор (у галузі культури)
 - інспектор манежу; *син.* інспектор, що веде виставу
 - *керівник (у галузі культури)
 - *керівник ансамблю
 - керівник ансамблю духових інструментів
 - керівник ансамблю народних інструментів
 - керівник фольклорного ансамблю
 - керівник клубу за інтересами
 - керівник колективу
 - керівник колективу; *син.* керівник студії за видами мистецтва і народної творчості
 - керівник самодіяльного колективу
 - керівник танцювального колективу
 - керівник театрального колективу
 - керівник любительського об'єднання
 - керівник музичний
 - керівник оркестру
 - керівник оркестру духових інструментів; *син.* керівник ансамблю духових інструментів
 - керівник оркестру народних інструментів; *син.* керівник ансамблю народних інструментів
 - керівник студії за видами мистецтва та художньої творчості
 - керівник хору
 - керівник художній
 - головний художній керівник
 - керівник художній цеху
 - керівник художньої майстерні
 - *керівник частини художнього твору
 - керівник літературно-драматургічної частини
 - керівник музичної частини
 - кінознавець; *син.* мистецтвознавець у галузі кіномистецтва

-
- кіномеханік
 - кінооператор
 - головний кінооператор
 - кінооператор бортовий
 - кінооператор комбінованих зйомок
 - провідний кінооператор комбінованих зйомок(див. провідний кінооператор)
 - кінооператор-постановник
 - провідний кінооператор-постановник (див. провідний кінооператор)
 - провідний кінооператор
 - провідний кінооператор комбінованих зйомок
 - провідний кінооператор-постановник
 - кінорежисер
 - кінорежисер анімаційних фільмів; *син.* кінорежисер мультиплікаційних фільмів
 - кінорежисер з монтажу
 - кінорежисер-постановник
 - клавіатурник
 - кобзар
 - *колекціонер
 - колекціонер зразків тканин
 - колорист (поліграфічне виробництво); *син.* художник
 - головний колорист
 - коментатор (у галузі культури)
 - композитор
 - контролер (у галузі культури)
 - контролер музичних інструментів
 - контролер плівки
 - контролер розчинів
 - контролер фільмів кінопрокату
 - контролер фільмових матеріалів
 - контролер художніх виробів
 - концертмейстер
 - концертмейстер з класу балету
 - концертмейстер з класу вокалу
 - концертмейстер-піаніст

- коректор (у галузі культури)
 - коректор (коригування текстів)
 - коректор (формні процеси поліграфічного виробництва)
- кореспондент; *син.* журналіст; *син.* репортер
 - кореспондент власний
 - кореспондент спеціальний
 - фотокореспондент
 - фотокореспондент спеціальний
- костюмер
- кравець
- культторганизатор
 - культторганизатор дитячих позашкільних закладів
- лакувальник (у галузі культури)
 - лакувальник художніх виробів
- ліпник
 - ліпник архітектурних деталей
 - ліпник скульптурного виробництва
- майстер (у галузі культури)
 - майстер з ремонту приладів та апаратури (виробництво кіно- і відеофільмів)
- макетник (у галузі культури)
 - макетник театральньо-постановочних макетів
 - макетник художніх макетів
- *малювальник
 - малювальник емалями
 - малювальник світними фарбами
- маляр (у галузі культури)
 - маляр з оброблення декорацій
 - маляр структурних частин будівель
- манекенник, манекенниця; *син.* модель
- манікюрниця
- методист (у галузі культури)
 - методист із складання кінопрограм
 - методист культурно-освітнього закладу
- механік (у галузі культури)
 - механік з обслуговування звукової техніки

-
- механік з обслуговування знімальної апаратури
 - механік з обслуговування кінотелевізійного устаткування
 - механік з обслуговування телевізійного устаткування
 - мистецтвознавець
 - головний мистецтвознавець
 - мистецтвознавець у галузі декоративно-прикладного мистецтва
 - мистецтвознавець у галузі естради
 - мистецтвознавець у галузі кіномистецтва; *син.* кінознавець
 - мистецтвознавець у галузі музикознавства; *син.* музикознавець
 - мистецтвознавець у галузі образотворчого мистецтва
 - мистецтвознавець у галузі театру
 - мистецтвознавець у галузі хореографії
 - модель; *син.* манекенник, манекенниця
 - модельєр
 - головний модельєр
 - модельєр-закрійник
 - модельєр-конструктор
 - головний модельєр-конструктор
 - модельєр текстильних виробів
 - модельєр шкіряних виробів
 - ювелір-модельєр (*див.* ювелір)
 - *модельник
 - модельник архітектурних деталей
 - модельник скульптурного виробництва
 - *модистка
 - модистка головних уборів
 - мозаїст
 - мозаїст монументально-декоративного живопису
 - монтажєр
 - провідний монтажєр
 - *монтувальник
 - монтувальник сцени
 - музейний доглядач

- музикант
 - музикант на вулиці
 - музикант на майдані
 - музикант у нічному клубі
 - музикант у переході
 - музикант у сквері
- музикознавець; *син.* мистецтвознавець у галузі музикознавства
- накатник (у галузі культури)
 - накатник малюнків; *син.* перебивач малюнків
- *наклеювач (у галузі культури)
 - наклеювач вставок для ювелірних та художніх виробів
- *налагоджувальник (у галузі культури)
 - налагоджувальник поліграфічного устаткування
- *настроювач (у галузі культури)
 - настроювач музичних іграшок
 - настроювач музичних інструментів
 - настроювач духових інструментів
 - настроювач піаніно та роялів
 - настроювач-регулювальник смичкових
 - інструментів
 - настроювач щипкових інструментів
 - настроювач язичкових інструментів
- науковий співробітник (у галузі культури)
 - науковий співробітник у галузі архівної справи
 - науковий співробітник у галузі архітектури
 - науковий співробітник у галузі музеєзнавства
 - науковий співробітник у галузі планування міст
- *начальник (у галузі культури)
 - начальник об'єктів радіотехнічного забезпечення та зв'язку
 - начальник радіостанції
 - начальник радіотелевізійної передавальної станції
 - начальник цеху виробництва кіно- і відеофільмів
- *огранувальник

-
- огранувальник вставок для ювелірних та художніх виробів
 - *окантувальник
 - окантувальник кіноекранів
 - оператор (у галузі культури)
 - звукооператор
 - оператор відеозапису
 - оператор-кінокореспондент
 - оператор обробки та титрування телепередач
 - оператор пульта керування кіноустановкою
 - радіооператор
 - телеоператор
 - головний телеоператор
 - фотооператор
 - організатор (у галузі культури)
 - організатор концертів
 - організатор трюкових зйомок
 - організатор трюкових сцен
 - освітлювач
 - оформлювач
 - звукооформлювач
 - музичний оформлювач
 - оформлювач альбомів
 - оформлювач будівель
 - оформлювач вітрин
 - оформлювач іграшок
 - оформлювач колекцій
 - оформлювач приміщень
 - оформлювач табло віньєток
 - палітурник
 - палітурник документів
 - пастижер
 - *патроніст
 - патроніст малюнків
 - *перебивач
 - перебивач малюнків; *син.* накатник малюнків
 - перебивач форм глибокого друку

-
- письменник
 - драматург
 - *полірувальник
 - полірувальник музичних інструментів
 - постановник
 - балетмейстер-постановник
 - режисер-постановник
 - художник-постановник
 - *президент (у галузі культури)
 - президент національної академії мистецтв
 - продюсер
 - продюсер у галузі кінематографії
 - прожекторист
 - *прокатник
 - прокатник плівки
 - *радіомеханік
 - радіомеханік з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури
 - *радіомонтер
 - радіомонтер приймальних телевізійних антен
 - *регулювальник (у галузі культури)
 - регулювальник піаніно та роялів
 - регулювальник язичкових інструментів
 - редактор (у галузі культури)
 - головний редактор
 - головний музичний редактор
 - головний редактор газети
 - головний редактор журналу
 - головний редактор кіностудії
 - головний редактор студії
 - головний редактор творчого об'єднання
 - редактор відповідальний
 - редактор з рекламування фільмів
 - редактор літературний
 - редактор музичний
 - головний музичний редактор
 - редактор фільмів

-
- редактор художній
 - режисер
 - головний режисер
 - головний режисер-постановник
 - головний звукорежисер
 - звукорежисер
 - головний звукорежисер
 - режисер-постановник
 - головний режисер-постановник
 - режисер радіомовлення
 - режисер театралізованих заходів та свят
 - режисер телебачення
 - репетитор
 - репетитор з балету
 - репетитор з вокалу
 - репетитор з техніки мови
 - репетитор циркових номерів
 - *реставратор
 - *реставратор інструментів
 - реставратор духових інструментів
 - реставратор клавішних інструментів
 - реставратор смичкових та щипкових інструментів
 - реставратор ударних інструментів
 - реставратор язичкових інструментів
 - реставратор гобеленів та килимів
 - реставратор декоративних штукатурок і ліпних виробів
 - реставратор декоративно-художніх фарбувань
 - *реставратор матеріалів
 - реставратор архівних та бібліотечних матеріалів
 - реставратор фільмових матеріалів
 - реставратор пам'яток культури
 - реставратор пам'яток дерев'яної архітектури
 - реставратор пам'яток кам'яної архітектури

- реставратор тканин
- реставратор фільмокопій
- реставратор художніх виробів та декоративних предметів
- художник-реставратор
- *ретушер
 - ретушер (поліграфічне виробництво)
 - ретушер (фоторобот)
- секретар (у галузі культури)
 - академік-секретар
 - академік-секретар національної академії мистецтв України
 - секретар творчої спілки
 - секретар художньо-технічної ради
- скульптор
- *співак
 - співак на вулиці
 - співак на майдані
 - співак у переході
 - співак у сквері
- суфлер
- технік (у галузі культури)
 - радіотехнік
 - технік із звукозапису
 - фототехнік
- установник (у галузі культури)
 - установник кольору та світла
 - установник художніх творів
- фахівець (у галузі культури)
 - *головний фахівець
 - головний фахівець з кольорового телебачення
 - головний фахівець з радіомовлення
 - головний фахівець з телевізійного мовлення
- фільмоперевірятьник
- фільмотекар
- *форматор
 - форматор скульптурного виробництва

-
- фотограф
 - фотограф (поліграфічне виробництво)
 - фотограф (фоторобот)
 - фотодрукар
 - фотодрукар на емалі
 - фотодрукар на склі
 - фотокерамік
 - фотолаборант
 - фотоплазોકопіювальник
 - фототекар
 - хореограф
 - головний хореограф
 - хормейстер
 - головний хормейстер
 - художник
 - живописець
 - головний художник
 - головний художник з освітлення
 - головний художник-конструктор; *син.* головний дизайнер
 - ✓ головний художник-конструктор проекту; *син.* головний дизайнер проекту
 - головний художник (місцеві органи державної влади)
 - головний художник-модельєр
 - головний художник-постановник
 - головний художник (реклама)
 - головний художник-реставратор
 - фотохудожник
 - художник-графік телебачення
 - художник-гример
 - художник з комбінованої зйомки
 - художник з освітлення
 - художник лакової мініатюри
 - художник мініатюрного живопису
 - художник народних художніх промислів
 - художник-декоратор телебачення

- художник-зарисовник будинку моди
- художник-конструктор; *син.* дизайнер
- художник-конструктор; *син.* дизайнер (з дипломом молодшого спеціаліста)
- художник-ляльковик
- художник-модельєр
- художник-мультиплікатор
- художник-оформлювач
 - художник-оформлювач ігрових ляльок
- художник-постановник
- художник-реставратор
- *художник розмалювання
 - художник декоративного розмалювання по металу
 - художник розмалювання по дереву
 - художник розмалювання по емалі
- художник-шрифтовик телебачення
- читець
- *член колегії (у галузі культури)
 - член редакційної колегії
 - *член сценарної колегії
 - член сценарної колегії у галузі музикознавства
 - член сценарної колегії у галузі хореографії
 - член художньо-експертної колегії
 - член художньо-експертної колегії у галузі музикознавства
 - член художньо-експертної колегії у галузі хореографії
- *член редакції (у галузі культури)
 - член головної редакції
- *член президії (у галузі культури)
 - член президії академії мистецтв
- чорнильник
 - чорнильник ювелірних та художніх виробів
- *ювелір
 - ювелір-модельєр (*див.* модельєр)

Суб'єкт авторського права**Суб'єкт архітектурної діяльності**

- архітектор (інженер), що має кваліфікаційний сертифікат

Суб'єкт видавничої справи

- виготовлювач видавничої продукції; *син.* видавнича організація, видавництво (*див.* культурна організація)
- видавець
 - видавець друкованих засобів масової інформації
- замовник видавничої продукції
- розповсюджувач видавничої продукції

Суб'єкт діяльності друкованих засобів масової інформації

- автор друкованих засобів масової інформації
- видавець друкованих засобів масової інформації (*див.* суб'єкт видавничої справи, видавець)
- журналіст
- журналістський колектив
- засновник (співзасновники) друкованого засобу масової інформації
- редактор (головний редактор) друкованого засобу масової інформації
- редакційна колегія
- редакція
- розповсюджувач друкованих засобів масової інформації
- трудовий колектив редакції

Суб'єкт інформаційної діяльності**Суб'єкт кінематографії**

- виконавець фільму
- виробник відеограми
- виробник фільму
- виробник фонограми
- власник телерадіоорганізації
- демонстратор фільму
- ліцензіат; *син.* власник ліцензії
- оператор багатоканальної телемережі
- постановник
- продюсер фільму

Суб'єкт професійної творчої діяльності

- професійний творчий колектив
- професійний творчий працівник
 - журналіст
 - керівник редакції друкованого засобу інформації
 - керівник телерадіоорганізації
 - митець-аматор; *син.* аматор
 - *керівник аматорського [дитячого] колективу
 - ✓ керівник аматорського [дитячого] гуртка
 - ✓ керівник аматорської [дитячої] студії (за видами мистецтва, художньої творчості)]
 - керівник любительського об'єднання [клуба за інтересами]
 - організатор культурно-дозвільної діяльності
 - телерадіожурналіст
 - телерадіопрацівник

Суб'єкт театральної діяльності

- театральний продюсер

Література

1. Іващенко В.Л. Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу (на матеріалі української мистецтвознавчої термінології). – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2006. – 328 с.
2. Середняцька А. Метод відбору реєстрових одиниць ідеографічного словника дієслів переміщення української мови. Вісник: Проблеми української термінології. – Л.: Національний університет “Львівська політехніка”, 2008 – С. 156–159.
3. Українська мова. Енциклопедія. – К.: “Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2007. – 856 с.

Джерела

- ЗУПАД** Закон України “Про архітектурну діяльність” : від 20 травня 1999 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПАП** Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про авторське право і суміжні права” : від 11 липня 2001 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.

-
- ЗУПББС** Закон України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” : від 27 січня 1995 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПББС*** Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” : від 16 березня 2000 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПВС** Закон України “Про видавничу справу” : від 5 червня 1997 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПЗМІ** Закон України “Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів” : від 23 вересня 1997 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПЗМІ*** Закон України “Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні” : від 16 листопада 1992 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПКВС** Закон України “Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні” : від 6 березня 2003 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПК** Закон України “Про культуру” / [Електронний ресурс]. – www.irf.kiev.ua/old-side/ukr/programs/culture/1999/project.htm#2.
- ЗУПК*** Закон України “Про кінематографію” : від 13 січня 1998 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПММС** Закон України “Про музеї та музейну справу” : від 29 червня 1995 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПНАФ** Закон України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” : від 24 грудня 1993 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПНАФ*** Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” : від 13 грудня 2001 р. / Верховна Рада України

- [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПНАФ**** Закон України “Про внесення змін до деяких законів України у зв’язку з прийняттям Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” : від 6 березня 2003 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПНХП** Закон України “Про народні художні промисли” : від 3 лютого 2004 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПШП** Закон України “Про професійних творчих працівників та творчі спілки” : від 7 жовтня 1997 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПТР** Закон України “Про телебачення і радіомовлення” : від 21 грудня 1993 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПТР*** Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про телебачення і радіомовлення” : від 12 січня 2006 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ЗУПТТС** Закон України “Про театри і театральну справу” : від 9 лютого 2006 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- КП** Класифікатор професій .- К.: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
- НПЗПА** Наказ “Про затвердження Положення про проведення атестації працівників підприємств, установ, організацій та закладів галузі культури”: від 16 липня 2007 р. / Міністерство культури і туризму України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.
- ОЗУПК** Закон України “Основи законодавства України про культуру” : від 19 лютого 1992 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – К.: CD-вид-во “Інфодиск”, 2008.